

Yaşamın Yeniden İnşası: Rojava

Meydan Gazetesi

23.04.2013

İçindekiler

Rojava kimi kime, neyi neye anlatır?	3
Ekmek, Doğalgaz, Elektrik ve Zihniyet	3
Yaratımın kılcal damarları: Mala Gel'ler	4
Yaşamı Savunmak	4

2010 yılında Tunus, Mısır, Lübnan, Bahreyn, Cezayir, Ürdün ve Yemen de başlayan etkileri, tartışmaları, değiştirilen iktidarlara rağmen devrim ve özgürlük savunusunun hala şiddetli bir şekilde sergilendiği ve adına Arap Baharı denilen halk kalkışmalarının arasında en dikkat çekici durum Suriye’de gerçekleşmektedir. Dikkat çekmesinin şüphesiz ilk nedeni TC devletinin tren yoluyla çizdiği sınırının hemen altında olması, yaşanan-yaşatılan savaşlar arasında en uluslararası ve en şiddetlisi olarak sayılabilmesi ve asıl olarak Suriye’de yaşananların var olma ve yok olma kavgasında ciddi bir taraf belki de örnek model olmasıdır. Bu örnek model, özgür olduğu vaaz edilen kiralık ordunun muhalefetine karşın katil BAAS rejiminin hala iktidarda olması değildir. Bu örnek model, 3. cephe olarak konfederalizm ve özyönetim temelli bir toplumun yeniden inşası örneğidir. Yani; Rojava’dır.

Rojava kimi kime, neyi neye anlatır?

Suriye toprakları, kimliksizleştirildiğinden dolayı yaşama hakları da ellerinden alınan milyonlarla doludur. Uzun yıllardan beri iktidarda olan BASS rejiminin bu kimliksizleştirme politikası, 1915 soykırımından sonra Suriye’nin kuzey doğusuna yerleşen Ermenileri, Şeyh Sait İsyanı’nda devletin gerçek yüzünü görüp Suriye’ye göçmek zorunda kalan Asurileri, Ezidileri, Güney Kürdistan’dan gelen Keldanileri ve Kürtleri kapsıyordu. Kimliksizleştirilen bu kesimler genel olarak Suriye’nin kuzeyinde yaşamaktadırlar. Rojava dünya devletli haritasının dışında, dört parçaya ayrılmış ülkenin batısına düşmektedir. Rojava, Kürtçe’de batı demektir. Yok sayılanların “batısıdır” Rojava. Ancak; dün Rojava’da yok sayılanlar bugün var oluş kavgası vermektedirler.

Batı’da(Rojava’da) 2003 yılında “artık yeter” hamlesiyle kurulan PYD bu mücadelede kilit bir rol üstleniyor. Bir Kürt partisi olduğundan dolayı PYD öncülüğünde gerçekleşen bu halk kalkışmasının Kürt etnisitesine dayalı dar millici-ulusalcı bir kalkışma olduğu söylenmektedir. Ancak Rojava Kürdistanı’nda özyönetim temelinde gerçekleşen toplumun yeniden inşası, dinamiğini salt Kürt halkından oluşturmamaktadır. Bölgenin halklarından Araplar, Ermeniler, Asuriler, Ezidiler, Keldaniler ortaya konulan mücadelenin temel taşlarındandır. Toplumun konfederal örgütlenmesinin inşasında asli unsur olarak bu kadar fazla etnisitenin olduğunun belirtilmesi bir retorik yahut bir şark kurnazlığı olarak adlandırılmaz. Çünkü, gerek BAAS iktidarı gerekse de muhalefet olduğu iddia edilen uluslararası bir itkiyle seri cinayetler işleyen şebekenin öncelikli hedefi “kimliksizleştirilmiş kesimler” olmuştur. Savaşın aktif halde başlamasına müteakiben gelişen olaylarda en çok tahrip edilen alanlar kimliksizleştirilen halkların kurumları, ibadethaneleri ve evleri olmuştur. Rojava’da (batı’da) PYD öncülüğünde birbirini peşi sıra izleyerek kurulan öz-savunma güçlerinde(YPG) hızla artan kadro sayısı ve buna bağlı olarak elde edilen kazanımların nedeni yok sayılanların ortak mücadele perspektifiyle ortaya koyduğu var olma savaşıdır. Bunlar, Rojava’da yaşananların dar ulusal-milliyetçi bir kalkışma olduğu savının ne kadar ayakları havada bir iddia olduğunun anlaşılması için yeterli gözükmektedir.

Ekmek, Doğalgaz, Elektrik ve Zihniyet

Rojava’da toplumun yeniden inşası olarak adlandırılan süreç yaşamın devletsiz alanlarda yaratılması sürecidir. Topluluklar arası ilişki devlet ve onun temsili demokrasisi üzerinden değil, halk meclislerinde örgütlenen toplumun komiteler aracılığıyla konfederal bir ilişkisi üzerinden gerçekleşiyor. Serekaniye’den Halep’e, Cizir’den Afrin ve Kobani’ye, Qamişlo’ya kadar bütün Rojava’da kurulan Mala Gel’ler (halk evleri) gerek savaşın olumsuzluklarını ortadan kaldırmak gerekse de devletsiz ilişki ağları kurmanın mücadelesini veriyor.

Doğrudan demokrasinin olmazsa olmazı olan yerelin savunma, barınma, yaşama pratiğinin ortak karar alma süreçleri köy köy, mahalle mahalle örgütleniyor. Neredeyse bütün köylerde halk meclis binaları mevcut ya da yapım aşamasında. Halk meclisleri haftalık yayınladıkları raporla birlikte hem alınan kararları hayata geçiriyor hem de komiteler arası iletişim kurmuş oluyorlar. Halk meclisleri toplumun

örgütlenmesinde kullanılan belediyeçiliğin adeta kılcal damarlarını oluşturuyor. Yerellerin belediyelerle kurduğu bu karşılıklı ilişki, Abdullah Öcalan'ın belirttiği Demokratik Özerklik Projesi'nin yansımasıdır diyebiliriz.

Bir toplumsal proje olarak belediyeçiliğin en somut örneklerinden birisi Qamişlo'da yaşanmaktadır. Qamişlo gerek savaştan dolayı yaşanan iç göç sebebiyle gerek hali hazırda bulunan nüfusuyla Rojava'nın en büyük şehri. Rojava'da halk tarafından devlete ait bina ve kurumlara el konulmasının dışında Qamişlo'da yaşananlarda dikkat çeken bir farklılık söz konusu. Qamişlo'da devlete ait resmi bina ve kurumların çalışır vaziyette olmasına rağmen, Qamişlo halkı kendi yönetimlerini kendileri sağlayarak bu durumu önemsemediğini ve devletin ne kadar "değersiz" olduğunu gösteriyor.

Şehir belediyesi, 9 kişilik bir yürütmeyle idare ediliyor. Bu 9 kişilik yürütmede bu zamana kadar kimliksizleştirilmişlerin muhakkak olması sağlanıyor. Ancak alışlagelinen belediyeçilik anlayışında olduğu gibi yürütmenin bir başı, yani belediye başkanı bulunmamakta. İktidarın, daim kılınmak istenen tahakküm olduğunu bilen halk, kısa vade için iletişim kuracak kişiler seçiyor ve bu da 6 aylığına seçilen sözcülere tekabül ediyor ve bu durum, devletsiz bir yaşam kurma pratiklerinden sadece birisi.

Yaratımın kılcal damarları: Mala Gel'ler

Kapitalizm ve devlet aygıtları için yok oluşa sebebiyet verebilme potansiyelini elinde bulunduran Rojava'nın görülmemesi ve boğulması için ciddi bir ambargo uygulanmaktadır. Halkı açlıkla pes ettirmeye çalışanlara karşı Rojava halkı ise onurlarını koruyacaklarını ve dayanışmayı yükselteceklerini söylüyorlar. Özellikle Kuzey Kürdistan'dan gelen gıda vb. yardımlarla ayakta kalmaya çalışan Rojava'da, bu zor görevi Mala Gel'ler yani halk evleri üstlenmiş durumda. Halk evleri, gelen gıda, temizlik vb. türden yardımları ihtiyaç oranında karşılıksız dağıtıyor. Bunun dışında, halk evleri el koyduğu petrol kuyularından çıkan petrolü arabaların çalışabilmesi için ücretsiz olarak veriyor. Halk meclisine bağlı olan Amûde'de yer alan fırın, Serekaniye'ye bile ücretsiz ekmek gönderiyor. İç işlevişi –gönüllülük vb.- hakkında yeteri kadar bilgi olmasa da açlıkla terbiye edilmeye çalışılan halka ekmeğin ücretsiz dağıtımının sağlanması yeterli olacaktır.

Halk evlerinin, savaşın en büyük getirisi olan yıkıma karşı sadece hizmetsel faaliyetler de bulunduğunu söylemek çok büyük bir eksiklik olacaktır. En az ekmek, su, elektrik kadar hayati önem arz eden bilincin beslenmesi de halk evleri tarafından gerçekleştiriliyor. Kısa bir sürede binası yapılan ve işlemeye başlayan okullar, anadiller başta olmak üzere birçok yaşamsal pratiğin ve ideolojik bilginin verildiği yerler olarak kullanılıyor.

İnsan yaşamının en eski ezilmiş olarak tarih sahnesinde yer alan kadınlar, Rojava'nın her barikatında her halk evinde her komite ve meclisinde oldukça aktif bir katılım gösteriyor. Bölgenin en büyük şehirleri olan Qamişlo ve Kobani'de nüfusun %70'ini kadınlar oluşturuyor ve bir komitenin oluşturulması için %40 kadın kotasının sağlanması gerekiyor. Rojava'da yaşam, kadının bilfiil mücadelesiyle kuruluyor.

Yaşamı Savunmak

Savaş koşulları da göz önünde bulundurulduğunda ortaya konan mücadele ve cesaret bir toplumunun yeniden inşasının ne zorluklarla karşılaşıldığını, halkın yaratıcı gücünü nasıl kullandığını göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Gerek özyönetime dayalı konfederal ilişkilerin kurulması hususunda gerekse de savaşın da öz-savunma temelli gerçekleşmesi 1936 İberyası'nı hatırlatmakta. Devrimin 3 ayağı olarak öz-yönetim, öz-savunma ve mülkiyetin reddini hayata koyan 1936 İberya'sı günümüz mücadelelerine rehberlik etmeye devam ediyor. Tapuların ve vergi dairelerinin yakılıp-yıkılmadığı bir insanın temelinin sağlam olmayacağını vurgulaması, 75-80 yıl sonra dahi olsa gerçekliğini korumaktadır.

Hayata geçirilmeye çalışılan deneyimleri es geçmeden yapılan her öz savunuyu ve her toplumsal kılıma bizleri daha güçlü kılacaktır. Daha güçlü kılınan halklar ise daha güçlü Rojavaları yaratacaktır.

Anarşist Kütüphane

Meydan Gazetesi
Yaşamın Yeniden İnşası: Rojava
23.04.2013

tr.anarchistlibraries.net